

Research Paper

Identifying and Analyzing the Factors of Sports Ethics Policy-Making

Meysam Eyvazi¹, Alireza Amirkabiri², Farideh Haghshenas Kashani³, Mohammad Reza Rabiee Mandjin⁴

1. Ph.D. Student, Department of Public Administration, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Associate Professor, Department of Public Administration, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author)
3. Assistant Professor, Department of Public Administration, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
4. Associate Professor, Department of Public Administration, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Received:

12 Feb 2021

Accepted:

05 May 2021

Keywords:

Ethics, Policy Making, Sports

Abstract

The aim of this study was to identify and analyze the factors of sports ethics policy making using Demetel technique which has been answered qualitatively and quantitatively by using mixed research. In this research, first through interviews with 19 sports managers and professors (consisting of professors at the doctoral level, World and Asian champions, national team coaches, high-level sports directors and sports book authors) Then, in the second step of the analysis, 15 experts in the field of public policy, managers and experts working in the Ministry of Sports and Youth were hired by using the Demetel method. Findings showed that the factor of ethnic diversity and philosophy of ethics as two underlying factors play an important role in shaping the process of sports ethics policy-making. In other words, paying attention to these factors can provide the process of formation of other factors.

1. Email: drmeysameyvazi@gmail.com
2. Email: Dr.alirezaamirkabiri@gmail.com
3. Email: fahaghshenaskashani_93@yahoo.com
4. Email: m.rabiee2012@yahoo.com

Extended Abstract

Abstract

Today, sports attractions have provided a broad audience. Improving ethics in sports can also pave the way to transfer values to other non-sporting areas (Schwartz, 2017). Sport as a cultural environment can play an essential role in developing a culture of ethics in society. In other words, moral activities or behaviors outside the moral framework can be transferred to other non-sporting fields in sports due to their reproductive power. This shows that a clear framework for the proper formation of ethics and its transfer to sports environments is essential and critical (Carvalho, Gonçalves, Collins & Paes, 2018).

It is certainly not possible to expect morality to take shape on its own and have an upward trend according to the demands of society (Schwartz, 2017). Due to the importance of ethics in sports, a good trend has not been formed to develop ethical policy-making in sports, which has led to the lack of serious activities to develop ethics and ethics in sports. Due to the ethical capacities in developing value in sports, the existing capacities in sports have not been adequately utilized. In a way that today, sport as a suitable platform for the development of morality has not been able to have a favorable position. Paying attention to the moral aspects in the formation and development of value activities in sports can improve the moral status in sports and cause the spread of ethics in other non-sports areas. However, the research gap in this area has led to

significant problems in creating and expanding ethical policy-making in sports (McManus, 2019).

Method

The present study is a mixed qualitative and quantitative research. For this purpose, this study was conducted in two main phases (the first part is qualitative, and the second part is quantitative). Library and field data collection methods have been used to conduct the first part of this research. In the library section, journals, books, dissertations, scientific portals were used, and protocols were created before the interviews.

Participants

The qualitative part of the semi-structured questionnaire is used in the field part. In the qualitative interviews, the statistical population consisted of experts who had scientific, executive, experimental, or all three expertise in the field of ethics in sports, including (university professors who had books or research in sports ethics managers of sports-related organizations as well as sports coaches) who were selected by purposive sampling method and generally informed about the subject of the interview and then expressed their views and opinions on the interview questions.

Data Collection Tools and Methods

Data collection tools in the present study included a semi-structured interview and a questionnaire based on the DEMETEL method. The interview of the present study was conducted one by one with the research samples. Thus,

after coordination with them, the interview was conducted in one session for 20 to 40 minutes. The questions in this interview focused on identifying the factors that govern sports ethics. The output of the research interviews led to the formation of a questionnaire designed based on the DEMETEL method.

In this study, with 19 experts consisting of (three national team coaches with sports-related education, 8 world and Asian champions who had sports education or were faculty members, five managers of sports institutions and clubs in metropolitan municipalities with Sports education, and finally, three university professors who have written

books and scientific articles in the field of sports ethics) were interviewed.

According to Table 8, the higher the value of D is a criterion, i.e., that criterion has a high impact, according to which the philosophy of ethics (1C) is the most influential criterion. The higher the R-value of a criterion, the higher the effectiveness of that criterion. Accordingly, the ethnic diversity and synergistic potentials (9C) criterion is the most influential criterion. The higher the D + R-value of the criterion, the more it relates to other factors in the system. Therefore, ethnic diversity and synergistic potentials (9C) correlate most with other factors in the system.

Table 8- Importance and effectiveness of factors

	R	D	D+R	D-R
C1	19.671	19.838	39.509	0.168
C2	18.631	17.150	35.781	1.481-
C3	19.053	18.641	37.694	0.412-
C4	19.117	18.672	37.788	0.445-
C5	18.643	18.894	37.538	0.251
C6	17.855	19.505	37.360	1.651
C7	19.650	19.071	38.721	0.579-
C8	17.328	19.319	36.647	1.991
C9	20.516	19.371	39.887	1.144-

According to Table 8, the higher the value of D is a criterion, i.e., that criterion has a high impact, according to which the philosophy of ethics (1C) is the most effective criterion. The higher the R-value of a criterion, the higher the effectiveness. Accordingly, the ethnic diversity and synergistic potentials (9C) criterion is the most influential criterion. The higher the D + R-value of the criterion, the more it relates to

other factors in the system. Therefore, ethnic diversity and synergistic potentials (9C) correlate most with other factors in the system.

Conclusion

The results of the present study showed that the factors of ethical policy-making in sports include philosophy of ethics, emphasis on the psychological basis in policy-making, social and

environmental interactions, emphasis on Iranian Islamic culture, mobilization of knowledge and information, purposeful interactions with policy-making stakeholders, policy-making strategies, the practical centers of sports ethics and ethnic diversity and synergistic potentials.

According to the present study results, it is suggested that executive activities be formed to evaluate the status of ethical policies in sports to understand

the evidence on the position of this issue in sports. On the other hand, according to the present study results, it is suggested to try to implement ethical policies in sports by creating ethical codes in sports. On the other hand, according to the present study results, it is suggested that by creating an ethical charter in sports, the path to achieving ethical policies in sports strengthens its goals and programs.

مقاله پژوهشی

شناسایی و تحلیل عوامل خطمشی‌گذاری اخلاق ورزشی

میثم عیوضی^۱، علیرضا میرکبیری^۲، فریده حق‌شناس کاشانی^۳، محمدرضا ربیعی مندجین^۴

۱. گروه مدیریت دولتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. گروه مدیریت دولتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۳. گروه مدیریت دولتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

۴. گروه مدیریت دولتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی و تحلیل عوامل خطمشی‌گذاری اخلاقی ورزشی بود که با استفاده از پژوهش آمیخته به‌صورت کیفی و کمی انجام شد. در این پژوهش در ابتدا با ۱۹ نفر از مدیران و اساتید خبره ورزشی (اساتید در سطح دکترا، قهرمانان جهان و آسیایی، مربیان تیم ملی، مدیران ورزشی و افراد صاحب تألیف کتب ورزشی) مصاحبه شد؛ سپس در گام دوم تحلیل جهت اعتبار عوامل شناسایی شده براساس روش دیمتل، از نظر ۱۵ خبره متشکل از اساتید حوزه خطمشی‌گذاری عمومی، مدیران و کارشناسان شاغل در وزارت ورزش و جوانان استفاده گردید. یافته‌های پژوهش نشان داد عامل تنوع قومیتی و فلسفه اخلاق به عنوان دو عامل زیربنای نقش مهمی در شکل‌گیری روند خطمشی‌گذاری اخلاق ورزشی دارد. به عبارتی توجه به این عوامل می‌تواند روند شکل‌گیری سایر عوامل را فراهم نماید.

تاریخ دریافت:

۱۳۹۹/۱۱/۲۴

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۰/۰۲/۱۵

واژگان کلیدی:

اخلاق، خطمشی

گذاری، ورزش

مقدمه

توجه به اخلاق به عنوان یکی از الزامات مهم در فضای ورزش مشخص شده است (قربانی، امیرمقدم و زارعیان، ۲۰۱۹). تأکید بر توسعه اخلاقیات و ارزش‌ها به عنوان یک فعالیت مورد توجه مدیران و متولیان

قرار گرفته است (مقیمی و غفاری، ۲۰۱۶). امروزه ارتقا سطح اخلاق به عنوان یک مسئله مهم و کلیدی می‌تواند به سالم‌سازی فضاهای ورزشی منجر گردد و زمینه جهت بهبود و گسترش جنبه‌های عملکردی ورزش را نیز فراهم نماید (مک‌منوس^۱، ۲۰۱۹). بهبود اخلاق می‌تواند علاوه بر تحت تأثیر قرار دادن فضای ورزش، سبب بهبود جنبه‌های ارزشی در سطح جامعه نیز گردد. به عبارتی سرمایه‌گذاری در خصوص توسعه اخلاق در ورزش می‌تواند زمینه جهت گسترش آن در

1. Email: drmeysameyvazi@gmail.com
2. Email: Dr.alirezaamirkabiri@gmail.com
3. Email: fahaghshenaskashani_93@yahoo.com
4. Email: m.rabiee2012@yahoo.com

1. McManus

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International Public Licen

سایر فضاهاى غیرورزشى را نیز فراهم نماید (ربیعى- مندجین، ۲۰۱۹).

هر چند مفهوم اخلاق اغلب مفهومی شناخته شده است، اما یکی از زمینه‌های ویژه‌ای که اهمیت و ارزش اخلاق نمود خاصی پیدا می‌کند ورزش است (بنسبردی، نظری و مؤید، ۲۰۲۰) همچنین یکی از ابعاد و زوایای ورزش، اخلاق است که توجه به آن امری ضروری به نظر می‌رسد (پروانه و آصفی، ۲۰۱۹) ورزش چنان تأثیری دارد که حتی، رویدادهای فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد، این پیشرفت همه‌جانبه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی طی سالیان اخیر اعضای جامعه ورزشی را در تطبیق معیارهای اخلاقی و تشخیص عملکرد درست به چالش کشیده است. بخش وسیعی از مشکلات زمانی شروع می‌شود که در کنار تأکید بر مهارت‌های تکنیکی، تاکتیکی و سایر مهارت‌ها به رشد فضایل اثربخش به خصوص در ورزشکاران و مربیان کم‌توجهی شده است. مسئولیت و اختیار تبیین مبانی لازم برای نیل به این هدف را جز از حیطه اخلاق ورزشی که به معنای به کار بستن ارزش‌های اخلاقی در موقعیت‌های ورزشی است نمی‌توان چوفا شد (اسچنیدر، ۲۰۱۰).

امروزه جذابیت‌های ورزشی سبب گردیده است تا این حوزه از مخاطبان گسترده‌ای برخوردار باشد. بهبود اخلاق در ورزش می‌تواند زمینه جهت انتقال ارزش‌ها به سایر حوزه‌های غیرورزشی را نیز فراهم نماید (اسچوارتز، ۲۰۱۷). ورزش به مانند یک محیط فرهنگی می‌تواند در بسط و گسترش فرهنگ اخلاق‌مداری در جامعه نقش مهمی داشته باشد. به عبارتی فعالیت‌های اخلاقی و یا رفتارهای خارج از چارچوب اخلاقی می‌تواند در ورزش شکل و به واسطه قدرت تکثیر آن به سایر حوزه‌های غیرورزشی منتقل

شود. این مسئله نشان می‌دهد که وجود چارچوبی مشخص جهت شکل‌گیری مناسب اخلاق و انتقال آن به محیط‌های ورزشی امری مهم و کلیدی است (کاروالهو، کونکاولس، کولینس و پیس، ۲۰۱۸).

به طور حتم نمی‌توان انتظار داشت که اخلاق به خودی خود شکل گیرد و مطابق با خواسته‌های یک جامعه روند صعودی خود را داشته باشد (اسچوارتز، ۲۰۱۷). در مسیر استانداردسازی اخلاق می‌بایستی روندهای سیاست‌گذاری مناسبی ایجاد نمود. وجود چارچوبی مدون در جهت شکل‌گیری و توسعه اخلاقیات می‌تواند به سامان دادن فعالیت‌ها و برنامه‌های اخلاقی منجر گردد و روند توسعه اخلاق را تسریع دهد (بازرمن و سزار، ۲۰۱۶). بدون برخورداری از چارچوبی مناسب در جهت توسعه اخلاق نمی‌توان انتظار داشت که فعالیت‌های اجرایی در حوزه اخلاق ایجاد گردد. جهت بهبود اخلاق می‌بایستی مجموعه‌ای از فعالیت‌های مدون و عینی شکل و ایجاد گردد تا بتوان فعالیت‌های اجرایی در این حوزه را تسریع داد (مک‌کاریک، بریور، لیونز، پالت و نیو، ۲۰۲۰).

خطمشی‌گذاری اخلاقی به عنوان یکی از مباحث کلیدی در توسعه اخلاق مشخص است. خطمشی‌گذاری اخلاقی می‌تواند منجر به شکل‌گیری کدهای اخلاقی نیز گردد. تدوین کدهای رفتار حرفه‌ای به عنوان روشی جهت تدوین و مدیریت خطمشی سازمان‌ها، سال‌های زیادی است که در کشورهایمانند انگلستان، آمریکا و ژاپن در حال اجرا است. اجرای این روش موجب افزایش بهره‌وری و کاهش تنش‌ها و قانونمندتر شدن کارکنان در سازمان‌ها شده است (اخوان صراف و پیش‌بین، ۲۰۱۵). وجود خطمشی‌گذاری اخلاقی می‌تواند زمینه جهت توسعه علمی و عملی اخلاق در هر محیطی را فراهم نماید. در زمینه

4. Bazerman & Sezar
5. McCarrick, Brewer, Lyons, Pollet & Neave

1. Schneider
2. Schwartz
3. Carvalho, Gonçalves, Collins & Paes

ورزش و تصمیم‌گیری آن تعداد مختلفی از عوامل وجود دارد همانند (مربی، داوران، بازیکنان و تماشاچیان). تصمیم‌گیری اخلاقی یک امری طبیعی است که اغلب عواملی همچون (مربی و بازیکنان) مدام با آن روبه‌رو می‌شوند و در حیطه‌های ورزشی با برخی از این موارد همچون سطح آگاهی از کار روبه‌رو می‌شوند (اسچنیدر، ۲۰۱۰). از این رو خطمشی‌های سازمانی در وزارت ورزش و جوانان باید به‌گونه‌ای باشد که مدیران، مربیان، داوران، بازیکنان و تماشاچیان را به سمت تصمیم‌گیری و رفتار اخلاقی سوق دهد.

با توجه به اهمیت اخلاق در عرصه‌های ورزشی، روند مناسبی در جهت توسعه خطمشی‌گذاری اخلاقی در ورزش شکل نگرفته است که این مسئله سبب گردیده است تا فعالیت‌های جدی در جهت توسعه اخلاق و اخلاق‌مداری در حیطه ورزشی انجام نگردد. با توجه به ظرفیت‌های اخلاق در روند توسعه ارزش‌مداری در ورزش، بهره‌مناسبی از ظرفیت‌های موجود در ورزش نشده است. به صورتی که امروزه ورزش به عنوان یک بستر مناسب در جهت توسعه اخلاق نتوانسته است تا از جایگاه مطلوبی برخوردار باشد. توجه به جنبه‌های اخلاقی در روند شکل‌گیری و توسعه فعالیت‌های ارزشی در ورزش می‌تواند ضمن بهبود وضعیت اخلاقی در ورزش، سبب اشاعه اخلاق‌مداری در سایر حوزه‌های غیرورزشی نیز گردد. این در حالی است که خلأ پژوهشی در این حوزه سبب گردیده است تا مشکلات عمده‌ای در جهت ایجاد و بسط خطمشی‌گذاری اخلاقی در ورزش ایجاد گردد (مک‌منوس، ۲۰۱۹). خلأ پژوهشی در این خصوص توانسته است تا ضمن بروز ابهاماتی در خصوص فرایند توسعه اخلاق‌مداری در ورزش، سبب گردد تا دغدغه لازم جهت توسعه و گسترش اخلاق‌مداری در ورزش نیز شکل نگیرد. به نظر می‌رسد تحول در زمینه توسعه خطمشی‌گذاری

اخلاقی در ورزش از بعد عملی و علمی کاملاً مشهود است. همچنین با توجه به متغیر بودن حد و مرز اخلاقیات و تعاریف مختلف آن باید راهبردهای مؤثرتری را جستجو کرد. به خصوص در ایران با شرایط خاص فرهنگی و اجتماعی حاکم و تأکید بر نقش ارزش‌های اسلامی، وجود کج‌روی‌های اخلاقی در ورزشکاران شاخص مبنای اخلاقی، اعتقادی و ارزشی جامعه را مورد هدف قرار می‌دهد و باعث تزلزل اعتقادات معنوی در جامعه می‌گردد (کاروالهو و همکاران، ۲۰۱۸). از سویی دیگر شکافی که پژوهش حاضر بر پاسخگویی آن سعی دارد، توجه به خطمشی‌های اخلاقی مشخص در عرصه ورزش است؛ همچنین شناسایی و تحلیل عوامل خطمشی‌گذاری اخلاقی علی‌الخصوص در وزارت ورزش و جوانان که متولی امر ورزش است می‌تواند نقش اساسی در تدوین و اجرای خطمشی‌های اخلاقی در ورزش داشته باشد. این مسئله سبب گردیده است تا پژوهش حاضر با هدف شناسایی و تحلیل عوامل خطمشی‌گذاری اخلاق ورزشی طراحی و اجرا گردد. لذا سؤال پژوهش حاضر این است که عوامل خطمشی‌گذاری اخلاقی ورزشی چه می‌باشد؟ و روابط درونی میان این عوامل به چه صورت می‌باشد؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، پژوهشی آمیخته کیفی و کمی است. بدین منظور این مطالعه در دو فاز اصلی (بخش اول کیفی و بخش دوم کمی) انجام شده است. برای اجرای اولین بخش این پژوهش از شیوه جمع‌آوری داده‌ها کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. در قسمت کتابخانه‌ای از مجلات، کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها، پورتال‌های علمی بهره گرفته شد و به ایجاد پروتکل پیش از مصاحبه‌ها اقدام گردیده است.

شرکت‌کنندگان

در قسمت میدانی بخش کیفی از پرسش‌نامه نیمه ساختاریافته کمک گرفته شده است. در مصاحبه‌های بخش کیفی جامعه آماری متشکل از خبرگانی بود که در زمینه سیاست‌گذاری اخلاقی در ورزش تخصص علمی، اجرایی، تجربی و یا هر سه را دارا بودند از جمله (استادان دانشگاه که دارای کتاب یا پژوهش در زمینه اخلاق ورزشی بودند، مدیران سازمان‌های مرتبط با ورزش و همچنین مربیان ورزشی) که به شکل هدفمند انتخاب شدند و به‌طور کلی در جریان موضوع مصاحبه قرار گرفتند و سپس به بیان آرا و دیدگاه‌های خود دربارهٔ سئوالات مصاحبه پرداختند. مصاحبه، به‌طور نیمه ساختاریافته، با ۱۹ نفر که تمایل به همکاری داشتند انجام گرفت. نمونه‌گیری تا زمان اشباع داده‌ها ادامه

یافت و با استفاده از نرم‌افزار ماکسکودا^۱ کدگذاری انجام گرفته است. سپس فهرست اولیه از کلیه انتظارات هر کدام از آنها استخراج شده است. در مرحله بعد در قالب روش دیمتل به ۱۵ نفر از خبرگان حوزه خطمشی گذاری عمومی، مراجعه شد. جامعه آماری در این بخش پژوهش شامل (اساتید عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها با تحصیلات مرتبط در حوزه خطمشی گذاری، عمومی و مسئولین کمیته‌های فدراسیون‌ها ورزشی دارای دکترای خطمشی گذاری عمومی) بوده است. نمونه‌گیری به‌صورت نظری و به تعداد ۱۵ نفر انتخاب گردید و نظرات آنان در جهت سنجش شدت اثر هر یک عوامل از طریق پرسش‌نامه جمع‌آوری گردید. جدول شماره ۱، ویژگی‌های دو گروه نمونه‌های پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱- ویژگی نمونه‌های پژوهش

Table 1- Characteristics of research samples

نمونه‌های بخش کیفی Examples of quality section	جنسیت Gender	تحصیلات Education	نمونه‌های بخش کمی Quantity section examples	جنسیت Gender	تحصیلات Education
نمونه ۱	مرد	کارشناسی ارشد	نمونه ۱	مرد	دکتری
نمونه ۲	زن	دکتری	نمونه ۲	زن	دکتری
نمونه ۳	مرد	دکتری	نمونه ۳	مرد	دکتری
نمونه ۴	مرد	دکتری	نمونه ۴	مرد	دکتری
نمونه ۵	مرد	دکتری	نمونه ۵	مرد	دکتری
نمونه ۶	مرد	دکتری	نمونه ۶	مرد	دکتری
نمونه ۷	مرد	دکتری	نمونه ۷	زن	دکتری
نمونه ۸	زن	دکتری	نمونه ۸	مرد	دکتری
نمونه ۹	زن	کارشناسی ارشد	نمونه ۹	زن	دکتری

1. Maxqda

ادامه جدول ۱- ویژگی نمونه های پژوهش

Table 1- Characteristics of research samples

نمونه‌های بخش کیفی Examples of quality section	جنسیت Gender	تحصیلات Education	نمونه‌های بخش کمی Quantity section examples	جنسیت Gender	تحصیلات Education
نمونه ۱۰	مرد	دکتری	نمونه ۱۰	مرد	دکتری
نمونه ۱۱	زن	دکتری	نمونه ۱۱	مرد	دکتری
نمونه ۱۲	مرد	کارشناسی ارشد	نمونه ۱۲	مرد	دکتری
نمونه ۱۳	مرد	کارشناسی ارشد	نمونه ۱۳	مرد	دکتری
نمونه ۱۴	مرد	دکتری	نمونه ۱۴	مرد	دکتری
نمونه ۱۵	مرد	دکتری	نمونه ۱۵	زن	دکتری
نمونه ۱۶	مرد	دکتری			
نمونه ۱۷	مرد	دکتری			
نمونه ۱۸	مرد	دکتری			
نمونه ۱۹	زن	دکتری			

ابزار و شیوه گردآوری داده‌ها

ابزار گردآوری اطلاعات در پژوهش حاضر شامل مصاحبه نیمه‌ساختار یافته و پرسش‌نامه بر اساس روش دیمتل بود. مصاحبه پژوهش حاضر به صورت تک به تک با نمونه های پژوهش انجام گردید. بدین صورت که پس از هماهنگی با آنان، مصاحبه در یک جلسه و در مدت زمانی بین ۲۰ تا ۴۰ دقیقه انجام شد. سؤالات این مصاحبه حول محور شناسایی عوامل خطامشی - گذاری اخلاق ورزشی بود. خروجی مصاحبه های پژوهش منجر به شکل‌گیری پرسش‌نامه‌ای گردید که این پرسش‌نامه بر اساس روش دیمتل طراحی گردیده بود.

تکنیک دیمتل^۱ توسط فونتلا^۲ و گابوس^۳ و در سال ۱۹۷۱ ارائه شد. تکنیک دیمتل که از انواع روش‌های

تصمیم‌گیری بر اساس مقایسه‌های زوجی است، با بهره‌مندی از قضاوت خبرگان در استخراج عوامل یک سیستم و ساختاردهی نظام‌مند به آنها با به‌کارگیری اصول نظریه گراف‌ها، ساختاری سلسله مراتبی از عوامل موجود در سیستم همراه با روابط تأثیر و تأثر متقابل ارائه می‌دهد، به‌گونه‌ای که شدت اثر روابط مذکور را به‌صورت امتیاز عددی معین می‌کند. روش دیمتل جهت شناسایی و بررسی رابطه متقابل بین معیارها و ساختن نگاشت روابط شبکه به کار گرفته می‌شود. از آن‌جا که گراف‌های جهت‌دار روابط عناصر یک سیستم را بهتر می‌توانند نشان دهند، لذا تکنیک دیمتل مبتنی بر نمودارهایی است که می‌تواند عوامل درگیر را به دو گروه علت و معلول تقسیم نماید و رابطه میان آنها را به‌صورت یک مدل ساختاری قاب درک

2. Fonetla
3. Gabus

1. Decision Making Trial And Evaluation (DEMATEL)

درآورد. چهار مرحله برای انجام تکنیک دیمتل شناسایی کرده‌اند:

۱- تشکیل ماتریس ارتباط مستقیم (M): زمانی که از دیدگاه چند نفر استفاده می‌شود از میانگین ساده نظرات استفاده می‌شود و M را تشکیل در رابطه ۱

$$M = \frac{x^1 + x^2 + x^3 + \dots + x^p}{p}$$

خبرگان و x^1 ، x^2 ، x^p به ترتیب ماتریس مقایسه زوجی خبره ۱، خبره ۲ و خبره p است. ۲- نرمال کردن ماتریس ارتباط مستقیم: رابطه ۲ $N = k * M$ که در این فرمول k به صورت زیر محاسبه می‌شود. ابتدا جمع تمامی سطرها و ستون‌ها محاسبه می‌شود. معکوس بزرگ‌ترین عدد سطر و ستون k را تشکیل می‌دهد که رابطه ۳ $K = \frac{1}{\max \sum_{j=1}^n a_{ij}}$ مشاهده می‌شود. ۳-

محاسبه ماتریس ارتباط کامل که در رابطه ۴ $T = N \times (I - N) - I$ مشاهده می‌شود. ۴- ایجاد نمودار علی که برای این امر جمع عناصر هر سطر (D) برای هر عامل نشانگر میزان تأثیرگذاری آن عامل بر سایر عامل‌های سیستم است. (میزان تأثیر گذاری متغیرها). جمع عناصر ستون (R) برای هر عامل نشانگر میزان تأثیرپذیری آن عامل از سایر عامل‌های سیستم است. (میزان تأثیرپذیری متغیرها؛ بنابراین بردار افقی (D + R) میزان تأثیر و تأثر عامل مورد نظر در سیستم است؛ به عبارت دیگر هر چه مقدار D + R عاملی بیشتر باشد، آن عامل تعامل بیشتری با سایر عوامل سیستم دارد. بردار عمودی (D - R) قدرت تأثیرگذاری هر عامل را نشان می‌دهد. به طور کلی اگر $D - R$ مثبت باشد، متغیر یک متغیر علی محسوب می‌شود و اگر منفی باشد، معلول محسوب می‌شود. در

نهایت یک دستگاه مختصات دکارتی ترسیم می‌شود. در این دستگاه محور طولی مقادیر $D + R$ و محور عرضی بر اساس $D - R$ است. موقعیت هر عامل با نقطه‌ای به مختصات $(D + R, D - R)$ در دستگاه معین می‌شود. به این ترتیب یک نمودار گرافیکی نیز به دست خواهد آمد.

نتایج

در این پژوهش با ۱۹ نفر از خبرگان مشکل از (سه مربی تیم ملی با تحصیلات مرتبط ورزشی، ۸ نفر قهرمان در سطح جهانی و آسیایی که تحصیلات ورزشی داشته یا عضو هیئت علمی دانشگاه بوده‌اند، پنج نفر از مدیران نهادی ورزشی و باشگاه‌های شهرداری‌های کلان‌شهرها با تحصیلات ورزشی و نهایتاً سه نفر از اساتید دانشگاهی که در زمینه اخلاق ورزشی دارای تألیف کتاب و مقالات علمی بوده‌اند) مصاحبه به عمل آمد. تعداد ۹ مورد از موارد خطمشی گذاری اخلاقی در ورزش شناسایی شد که در جدول ۲ اشاره شده است و مبنای ادامه کار قرار گرفت. برای تأیید اعتبار عوامل شناسایی شده به چند نفر از متخصصین مرتبط ارائه شده است که پس از اعمال تعدیل‌های مورد نظر آنها، عوامل در جدول ۲ فهرست شده‌اند. برای بررسی معیارها از نظر ۱۵ خبره مشکل از (۸ نفر از اساتید عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها، مرتبط در حوزه خطمشی گذاری، عمومی ۷ نفر از مسئولین کمیته‌های فدراسیون‌ها ورزشی که دارای دکترای خطمشی گذاری عمومی بوده‌اند) استفاده شد و برای ادغام نظرات از میانگین حسابی پاسخ‌ها استفاده می‌شود.

جدول ۲- دسته‌های تشکیل دهنده مفاهیم و مقوله‌ها

Table 2 - Categories that make up the concepts and categories

قطعه کدها Code snippets	مفاهیم concepts	مقوله‌ها Categories
۲۴	تأکید بر فلسفه اخلاق در خطمشی گذاری	فلسفه اخلاق
۲۸	فلسفه اخلاق در ورزش	
۳۲	استفاده از شیوه‌های روان‌شناسی در رصد و حل مسائل	تأکید بر اساس روان‌شناختی در خطمشی گذاری
۱۶	استانداردسازی چهارچوب روان‌شناختی اخلاقی	
۳۹	تکیه بر توانایی مربیان	
۳۴	گزینش مدیران اخلاقی	
۱۹	تأثیر متقابل جامعه و اخلاق ورزشی بر همدیگر	فعل و انفعالات اجتماعی و محیطی
۱۷	محیط	
۲۴	دین	تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی
۲۲	فرهنگ	
۱۶	منش پهلوانی	
۳۳	الگوهای اخلاقی	
۲۲	مطالعه پژوهش‌ها در جهان	بسیج دانش و اطلاعات
۱۷	مشارکت با دانشگاه‌ها	
۲۰	مشارکت با تدوین‌کنندگان منشورهای اخلاقی	
۱۶	تعامل با ذینفعان	تعاملات هدفمند
۱۸	تعامل با مدارس، آموزش پرورش و محیط‌های آموزشی ورزشی	
۱۷	برنامه‌ریزی کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت	تدوین استراتژی‌های خطمشی گذاری
۱۶	انتخاب گزینه‌های اخلاقی	
۱۸	تأکید بر مشاوران اخلاقی	کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی
۱۴	بهره‌گیری از پیشکسوتان	
۲۰	تأکید بر اشتراکات	تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا

جدول ۳- معرفی عوامل خط‌مشی‌گذاری اخلاق ورزشی

Table 3 - Introduction of sports ethics policy-making factors

کد code	معیار Criterion
C1	فلسفه اخلاق
C2	تأکید بر اساس روان‌شناختی در سیاست‌گذاری
C3	فعل انفعالات اجتماعی و محیطی
C4	تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی
C5	بسیج دانش و اطلاعات
C6	تعاملات هدفمند با ذینفعان خط‌مشی‌گذاری
C7	تدوین استراتژی‌ها سیاست‌گذاری
C8	کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی
C9	تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا

جدول ۴- عبارات کلامی و اعداد متناظر روش دیمتل

Table 4- Verbal expressions and corresponding numbers of Demethel method

نام name	بدون تأثیر	تأثیر کم	تأثیر متوسط	تأثیر زیاد	تأثیر خیلی زیاد
مقدار the amount of	۰	۱	۲	۳	۴

پیااده‌سازی روش دیمتل بر عوامل اصلی تشکیل ماتریس ارتباطات مستقیم: برای ادغام نظرات همه خبرگان از رابطه ۱ استفاده شده است. ماتریس ارتباطات مستقیم

در جدول ۵ آورده شده است. این جدول ادغام نظرات ۱۵ خبره بر اساس میانگین حسابی است.

جدول ۵- ماتریس ارتباط مستقیم عوامل

Table 5- Direct correlation matrix of factors

عوامل	C9	C8	C7	C6	C5	C4	C3	C2	C1
C1	۰.۰۰	۳.۷۳	۳.۹۳	۴.۰۰	۲.۹۳	۳.۲۰	۳.۶۷	۳.۸۰	۰.۰۰
C2	۳.۲۳	۰.۰۰	۳.۱۳	۱.۸۷	۳.۰۷	۳.۸۷	۳.۵۳	۰.۰۰	۳.۲۳
C3	۳.۴۷	۳.۴۷	۰.۰۰	۳.۰۷	۳.۶۷	۳.۳۳	۰.۰۰	۲.۹۳	۳.۴۷
C4	۴.۰۰	۳.۶۷	۳.۶۷	۳.۰۰	۳.۲۷	۰.۰۰	۲.۸۷	۲.۸۰	۴.۰۰
C5	۳.۱۳	۳.۴۷	۳.۶۷	۳.۸۰	۰.۰۰	۳.۴۰	۳.۶۰	۳.۴۷	۳.۱۳

جدول ۵- ماتریس ارتباط مستقیم عوامل

Table 5- Direct correlation matrix of factors

عوامل	C۱	C۲	C۳	C۴	C۵	C۶	C۷	C۸	C۹
C۶	۳.۵۳	۳.۴۷	۳.۷۳	۴.۰۰	۳.۸۰	۰.۰۰	۳.۱۳	۳.۰۷	۴.۰۰
C۷	۳.۸۰	۳.۴۷	۳.۴۰	۳.۵۳	۳.۶۰	۳.۶۰	۰.۰۰	۲.۶۰	۴.۰۰
C۸	۴.۰۰	۳.۵۳	۳.۱۳	۳.۸۷	۳.۴۷	۳.۴۷	۳.۲۷	۰.۰۰	۳.۶۷
C۹	۳.۷۳	۳.۸۰	۴.۰۰	۳.۰۰	۳.۵۳	۳.۲۰	۳.۹۳	۳.۳۳	۰.۰۰

را به دست می‌آوریم. سپس جهت نرمال‌سازی تمام درایه‌های ماتریس ارتباط مستقیم (جدول ۴) را بر عدد ۲۹.۲۷ تقسیم می‌کنیم. ماتریس نرمال شده در جدول ۶ آورده شده است.

نرمال کردن ماتریس ارتباطات مستقیم برای نرمالیزه کردن ماتریس به دست آمده از روابط ۲ و ۳ استفاده شده است؛ یعنی ابتدا باید مجموع سطر و ستون ماتریس ارتباطات مستقیم را به دست آورد سپس از بین اعداد مجموع، بیشترین مقدار را که عدد ۲۷.۲۹ است

جدول ۶- ماتریس نرمالیزه شده روش دیمتل

Table 6- Normalized matrix of Demetel method

عوامل	C۱	C۲	C۳	C۴	C۵	C۶	C۷	C۸	C۹
C۱	۰.۰۰۰	۰.۱۳۰	۰.۱۲۵	۰.۱۰۹	۰.۱۰۰	۰.۱۳۷	۰.۱۳۴	۰.۱۲۸	۰.۱۳۷
C۲	۰.۱۱۴	۰.۰۰۰	۰.۱۲۱	۰.۱۳۲	۰.۱۰۵	۰.۰۶۴	۰.۱۰۷	۰.۸۰	۰.۱۳۰
C۳	۰.۱۱۸	۰.۱۰۰	۰.۰۰۰	۰.۱۱۴	۰.۱۲۵	۰.۱۰۵	۰.۱۳۰	۰.۱۲۱	۰.۱۱۸
C۴	۰.۱۳۷	۰.۰۹۶	۰.۰۹۸	۰.۰۰۰	۰.۱۱۲	۰.۱۰۳	۰.۱۳۷	۰.۱۲۵	۰.۱۲۵
C۵	۰.۱۰۷	۰.۱۱۸	۰.۱۲۳	۰.۱۱۶	۰.۰۰۰	۰.۱۳۰	۰.۱۲۵	۰.۰۹۸	۰.۱۳۰
C۶	۰.۱۲۱	۰.۱۱۸	۰.۱۲۸	۰.۱۳۷	۰.۱۳۰	۰.۰۰۰	۰.۱۰۷	۰.۱۰۵	۰.۱۳۷
C۷	۰.۱۳۰	۰.۱۱۸	۰.۱۱۶	۰.۱۲۱	۰.۱۲۳	۰.۱۲۳	۰.۰۰۰	۰.۰۸۹	۰.۱۳۷
C۸	۰.۱۳۷	۰.۱۲۱	۰.۱۰۷	۰.۱۳۲	۰.۱۱۸	۰.۱۱۸	۰.۱۱۲	۰.۰۰۰	۰.۱۲۵
C۹	۰.۱۲۸	۰.۱۳۰	۰.۱۳۷	۰.۱۰۳	۰.۱۲۱	۰.۱۰۹	۰.۱۳۴	۰.۱۱۴	۰.۰۰۰

منهای ماتریس نرمال می‌کنیم و ماتریس حاصل را معکوس می‌کنیم. در نهایت ماتریس نرمال را در ماتریس معکوس ضرب می‌کنیم. ماتریس روابط کل در جدول ۷ آورده شده است.

محاسبه ماتریس روابط کل (T) برای محاسبه ماتریس ارتباط کامل بر اساس رابطه ۴، ابتدا ماتریس همانی (I_{18*18}) تشکیل می‌شود. سپس ماتریس همانی را

جدول ۷- ماتریس روابط کل دیمتیل عوامل

Table 7- Matrix of total relations of dimethyl agents

C۹	C۸	C۷	C۶	C۵	C۴	C۳	C۲	C۱	
۲.۴۰۱	۲.۰۳۹	۲.۳۰۳	۲.۱۰۵	۲.۱۶۴	۲.۲۲۴	۲.۲۳۰	۲.۱۸۶	۲.۱۸۷	C۱
۲.۰۸۶	۱.۷۴۰	۱.۹۸۶	۱.۷۷۷	۱.۸۸۶	۱.۹۵۳	۱.۹۳۹	۱.۷۹۰	۱.۹۹۳	C۲
۲.۲۴۹	۱.۹۱۸	۲.۱۶۸	۱.۹۶۱	۲.۰۵۹	۲.۰۹۹	۱.۹۹۰	۲.۰۳۷	۲.۱۶۱	C۳
۲.۲۵۸	۱.۹۲۵	۲.۱۷۷	۱.۹۶۲	۲.۰۵۱	۲.۰۰۰	۲.۰۸۳	۲.۰۳۷	۲.۱۷۹	C۴
۲.۲۸۷	۱.۹۲۴	۲.۱۹۲	۲.۰۰۵	۱.۹۷۴	۲.۱۲۸	۲.۱۲۷	۲.۰۷۸	۲.۱۷۹	C۵
۲.۳۶۲	۱.۹۸۹	۲.۲۴۵	۱.۹۵۱	۲.۱۵۳	۲.۲۰۹	۲.۱۹۶	۲.۱۴۲	۲.۲۵۷	C۶
۲.۳۱۳	۱.۹۳۴	۲.۱۰۰	۲.۰۱۸	۲.۱۰۲	۲.۱۵۰	۲.۱۴۱	۲.۰۹۷	۲.۲۱۷	C۷
۲.۳۳۲	۱.۸۷۶	۲.۲۲۸	۲.۰۳۹	۲.۱۲۴	۲.۱۸۶	۲.۱۵۹	۲.۱۲۵	۲.۲۵۰	C۸
۲.۲۲۷	۱.۹۸۳	۲.۲۵۲	۲.۰۳۷	۲.۱۳۱	۲.۱۶۸	۲.۱۸۹	۲.۱۳۷	۲.۲۴۸	C۹

تشکیل نمودار علی جهت تشکیل نمودار علی، مجموع سطرها (D) و مجموع ستون‌ها (R) ماتریس روابط کل را به دست می‌آوریم و سپس D+R و D-R را محاسبه می‌کنیم.

جدول ۸- اهمیت و تأثیرگذاری عوامل

Table 8- Importance and effectiveness of factors

	R	D	D+R	D-R
C۱	۱۹.۶۷۱	۱۹.۸۳۸	۳۹.۵۰۹	۰.۱۶۸
C۲	۱۸.۶۳۱	۱۷.۱۵۰	۳۵.۷۸۱	-۱.۴۸۱
C۳	۱۹.۰۵۳	۱۸.۶۴۱	۳۷.۶۹۴	-۰.۴۱۲
C۴	۱۹.۱۱۷	۱۸.۶۷۲	۳۷.۷۸۸	-۰.۴۴۵
C۵	۱۸.۶۴۳	۱۸.۸۹۴	۳۷.۵۳۸	۰.۲۵۱
C۶	۱۷.۸۵۵	۱۹.۵۰۵	۳۷.۳۶۰	۱.۶۵۱
C۷	۱۹.۶۵۰	۱۹.۰۷۱	۳۸.۷۲۱	-۰.۵۷۹
C۸	۱۷.۳۲۸	۱۹.۳۱۹	۳۶.۶۴۷	۱.۹۹۱
C۹	۲۰.۵۱۶	۱۹.۳۷۱	۳۹.۸۸۷	-۱.۱۴۴

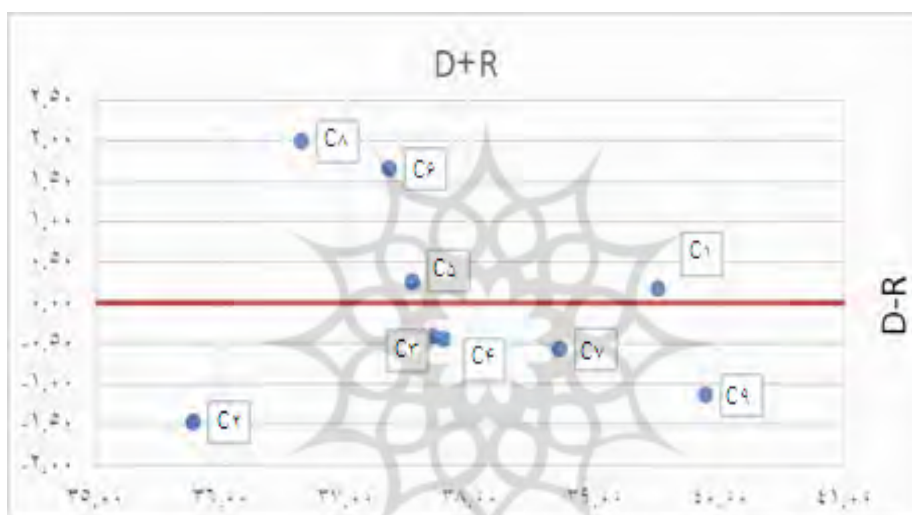
آن معیار از تأثیرپذیری بالایی برخوردار است. بر این اساس معیار تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا (C۹) تأثیرپذیرترین معیار است. هر چه مقدار D+R معیار بیشتر باشد یعنی آن معیار دارای ارتباط بیشتری با دیگر

با توجه به جدول ۸ هر چه مقدار D یک معیار بیشتر باشد یعنی آن معیار از تأثیرگذاری بالایی برخوردار است که بر این اساس فلسفه اخلاق (C۱) تأثیرگذارترین معیار است. هر چه مقدار R یک معیار بیشتر باشد یعنی

تأثیرگذاری آنها از تأثیرپذیری آنها بیشتر است که شامل معیارهای C۱-C۵-C۶-C۸ است. معیارهایی که در پایین محور X هستند دارای D-R منفی هستند این معیارها در پژوهش جنبه معلول دارند یعنی تأثیرپذیری بالاتری دارند که شامل معیارهای C۹-C۷-C۴-C۳-C۲ هستند.

عوامل سیستم است بر این اساس تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا (C۹) دارای بیشترین ارتباط با دیگر عوامل سیستم است. بر اساس مقادیر D+R و D-R جدول ۶ می‌توان نمودار علی معیارها را رسم نمود که در شکل ۱ نشان داده شده است. بر این اساس معیارهایی که در بالای محور X قرار دارند دارای D- مثبت هستند. این معیارها جنبه علت دارند و

شکل ۱- نمودار علی عوامل

Figure 1- Diagram of causal factors

ارتباط کامل مقداری کمتر از این مقدار دارند صفر و مابقی روابط یک می‌شوند که این به معنی در نظر نگرفتن رابطه آن دو متغیر با یکدیگر در نمودار شبکه روابط است که در جدول شماره ۹ آورده شده است.

به منظور تعیین روابط بر اساس مقدار حد آستانه ابتدا میانگین ماتریس ارتباط مستقیم و غیرمستقیم را به عنوان حد آستانه محاسبه می‌کنیم که مقدار (۲۰.۰۴) به دست می‌آید. سپس تمامی روابطی که در ماتریس

جدول ۹- روابط عوامل بر اساس ارزش آستانه

Table 9- Factor relationships based on threshold value

C۹	C۸	C۷	C۶	C۵	C۴	C۳	C۲	C۱	T
۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	C۱
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	C۲
۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۱	C۳
۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۱	C۴
۱	۰	۱	۰	۰	۱	۱	۰	۱	C۵
۱	۰	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	C۶
۱	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۱	C۷
۱	۰	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	C۸
۱	۰	۱	۰	۱	۱	۱	۱	۱	C۹

بحث و نتیجه گیری

توجه به مسائل اخلاقی در هر حوزه‌ای از جمله ورزش مهم و کلیدی است. ارتقا سطح اخلاقیات در ورزش می‌تواند مسیر تعالی ورزش را فراهم نماید. این مسئله سبب گردیده است تا بیش از پیش لزوم به برخورداری از ختمشی‌گذاری‌های اخلاقی در ورزش درک گردد. وجود ختمشی‌گذاری اخلاقی می‌تواند چارچوبی مدون در جهت پیگیری و پیاده‌سازی مسائل و جنبه‌های اخلاقی در ورزش را شکل دهد. به عبارتی ختمشی‌گذاری اخلاقی می‌تواند بستری در جهت نهادینه‌سازی فعالیت‌های اخلاقی در ورزش را فراهم نماید. این مسئله سبب گردیده است تا پژوهش حاضر با هدف شناسایی و تحلیل عوامل ختمشی‌گذاری اخلاقی ورزشی درک گردد.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که عوامل ختمشی‌گذاری اخلاقی در ورزش شامل فلسفه اخلاق، تأکید بر اساس روان‌شناختی در سیاست‌گذاری، فعل انفعالات اجتماعی و محیطی، تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی،

بسیج دانش و اطلاعات، تعاملات هدفمند با ذینفعان ختمشی‌گذاری، تدوین استراتژی‌ها سیاست‌گذاری، کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی و تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا است. به عبارتی توجه به فلسفه اخلاق، تأکید بر اساس روان‌شناختی در سیاست‌گذاری، فعل انفعالات اجتماعی و محیطی، تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی، بسیج دانش و اطلاعات، تعاملات هدفمند با ذینفعان ختمشی‌گذاری، تدوین استراتژی‌ها سیاست‌گذاری، کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی و تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا می‌تواند بستری در جهت ارتقا و توسعه ختمشی‌گذاری اخلاقی در ورزش را فراهم نمود. در پژوهش‌های مختلفی به این مسئله اشاره شده است. فرزانه و همکاران (۲۰۲۰)، شائو و پالپینگر^۱ (۲۰۰۰)، هودسون^۲ (۱۹۹۷) و فورد و ریچاردسون^۳ (۱۹۹۴) مشخص نمودند که مسیر توسعه ختمشی‌گذاری اخلاقی همواره سخت و دشوار است و در جهت ایجاد آن می‌بایستی نگاهی جامع به مسائل داشت. به‌صورتی که بتوان به واسطه این نگاه کلان، جنبه‌های مختلف موجود در مسیر ختمشی‌گذاری‌های

3. Ford & Richardson

1. Shaw & Plapinger
2. Hudson

اخلاقی در ورزش را فراهم نمود. بدون شک تنوع قومیتی از منظر روان‌شناختی می‌تواند بستر ذهنی مناسبی در جهت شکل‌گیری اخلاق ورزشی ایجاد نماید. بدین صورت که تنوع قومیتی می‌تواند ظرفیت‌های ذهنی مطلوبی در مسیر بهبود جنبه‌های اخلاقی داشته باشد.

آبوت، چنگ و ایر^۱ (۲۰۲۰) نیز مشخص نمودند که در جهت بهبود خطمشی‌گذاری‌های اخلاقی در ورزش می‌بایستی به تمامی جنبه‌های مدیریتی، فردی، روانی و فرهنگی توجه داشت. از دیدگاه سناسیپ، مجتبی و کاویکو^۲ (۲۰۱۷) نیز، خطمشی‌گذاری اخلاقی می‌بایستی در چارچوبی مدون طراحی گردد تا بتواند تمامی جنبه‌ها را مورد پوشش قرار دهد. لاتا و همکاران (۲۰۲۰) نیز مشخص نمودند که توجه به جنبه‌های اجتماعی می‌تواند روند توسعه اخلاقیات و فعالیت در این خصوص را فراهم نماید. با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج پژوهش حاضر در این خصوص با نتایج پژوهش‌های آبوت و همکاران (۲۰۲۰)، سناسیپ و همکاران (۲۰۱۷) و لاتا و همکاران (۲۰۲۰) همسو است. به نظر می‌رسد پیچیدگی‌های حیطه اخلاق به خصوص در ورزش و ابهام در خصوص فعالیت‌های اخلاقی و غیراخلاقی در ورزش سبب گردیده است تا در جهت توسعه اخلاق در ورزش نیازمند مجموعه‌ای فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی‌هایی داشت. به‌صورتی که امروزه روند توسعه و گسترش اخلاقیات در ورزش به امری خطیر و کلیدی تبدیل شود، به نظر می‌رسد توجه به مؤلفه‌های شناسایی شده شامل فلسفه اخلاق، تأکید بر اساس روان‌شناختی در سیاست‌گذاری، فعل‌انفعالات اجتماعی و محیطی، تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی، بسیج دانش و اطلاعات، تعاملات هدافمند با ذینفعان خطمشی‌گذاری، تدوین استراتژی‌ها سیاست‌گذاری، کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی و

تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا بتواند مسیر توسعه و گسترش فعالیت‌های اخلاقی در ورزش را تسریع دهد و فعالیت‌های اجرایی در این حوزه را به‌صورت مناسبی تقویت نماید. در جهت بهبود مسائل اخلاقی در ورزش می‌بایستی سعی در نهادینه‌سازی رفتارها و نگرش‌های ارکان ورزش در پاسخ به مسائل اخلاقی و ارزشی داشت. به نظر می‌رسد عوامل خطمشی‌گذاری اخلاقی در ورزش شامل فلسفه اخلاق، تأکید بر اساس روان‌شناختی در سیاست‌گذاری، فعل‌انفعالات اجتماعی و محیطی، تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی، بسیج دانش و اطلاعات، تعاملات هدافمند با ذینفعان خطمشی‌گذاری، تدوین استراتژی‌ها سیاست‌گذاری، کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی و تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا می‌تواند بستر مناسبی در جهت شکل‌گیری رفتارها و نگرش‌های پایدار و یکپارچه در حوزه ورزش در جهت شکل‌گیری اخلاقی ورزشی داشته باشد.

از طرفی مسائل اخلاق در دل فرهنگ قرار گرفته است و این سبب گردیده است تا فرایند تحول اخلاق نیز به مانند فرهنگ، سخت و دشوار باشد. به عبارتی با توجه به زمان‌بر بودن توجه به مسائل اخلاقی و فرهنگی، نیاز است تا چارچوبی تحت عنوان خطمشی‌های اخلاقی در ورزش شکل گیرد تا بدین منظور بتوان بستر مناسبی در جهت توسعه فعالیت‌های اخلاقی را ایجاد نمود. بدون شک توجه به فلسفه اخلاق، تأکید بر اساس روان‌شناختی در سیاست‌گذاری، فعل‌انفعالات اجتماعی و محیطی، تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی، بسیج دانش و اطلاعات، تعاملات هدافمند با ذینفعان خطمشی‌گذاری، تدوین استراتژی‌ها سیاست‌گذاری، کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی و تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا می‌تواند بستری مناسبی در جهت توسعه فعالیت‌های اجرایی در خصوص مسائل اخلاقی

1. Abbott Chang & Eyre

2. Senathip, Mujtaba & Cavico

داشت. از طرفی با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد تا با ایجاد منشور اخلاقی در ورزش، مسیر جهت دستیابی ختمشی‌های اخلاقی در ورزش به اهداف و برنامه‌های خود را تقویت نمود. از طرفی پیشنهاد می‌گردد تا با برگزاری دوره‌های آموزشی در جهت تقویت مؤلفه‌های ختمشی گذاری اخلاقی شناسایی شده در پژوهش حاضر شامل فلسفه اخلاق، تأکید بر اساس روان‌شناختی در سیاست‌گذاری، فعل انفعالات اجتماعی و محیطی، تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی، بسیج دانش و اطلاعات، تعاملات هدفمند با ذینفعان ختمشی گذاری، تدوین استراتژی‌ها سیاست‌گذاری، کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی و تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا، به ارتقا دانش فنی مدیران و ارکان ورزش در خصوص این مؤلفه‌ها و همچنین ختمشی گذاری اخلاقی در ورزش اقدام نمود.

تقدیر و تشکر

در پایان از تمامی اساتید و کسانی که مرا در امر پژوهش و نیز تحصیل مرا کمک کرده اند، بینهایت سپاسگزارم.

را فراهم نماید. از طرفی پیاده‌سازی مؤلفه‌های ختمشی گذاری اخلاقی از جمله فلسفه اخلاق، تأکید بر اساس روان‌شناختی در سیاست‌گذاری، فعل انفعالات اجتماعی و محیطی، تأکید بر فرهنگ ایرانی اسلامی، بسیج دانش و اطلاعات، تعاملات هدفمند با ذینفعان ختمشی گذاری، تدوین استراتژی‌ها سیاست‌گذاری، کانون‌های کاربردی اخلاق ورزشی و تنوع قومیتی و پتانسیل‌های هم‌افزا می‌تواند دغدغه لازم در جهت شکل‌گیری و توسعه فعالیت‌های اخلاقی در ورزش را فراهم نماید. پاستخگویی به فلسفه اخلاق می‌تواند نقش مهمی در روند بهبود رفتارهای مطلوب اخلاقی در حوزه ورزش داشته باشد. به صورتی که فلسفه اخلاق ظرفیت‌های مطلوبی در شکل‌گیری رفتارهای اخلاقی در ورزش داشته باشد.

با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می‌گردد تا فعالیت‌های اجرایی در جهت ارزیابی وضعیت ختمشی گذاری‌های اخلاقی در ورزش شکل گیرد تا شواهدی در خصوص جایگاه این مسئله در ورزش درک گردد. از طرفی با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می‌گردد تا با ایجاد کدهای اخلاقی در ورزش سعی در پیاده‌سازی ختمشی گذاری‌های اخلاقی در ورزش

منابع

- Abbott, R., Chang, D. D., & Eyre, H. A. (2020). Ethical, policy, and research considerations for personalized psychiatry. In *Personalized Psychiatry* (pp. 549-556). Academic Press. doi.org/10.1016/B978-0-12-813176-3.00045-6
- Akhavan Saraf, A., PishBin, A. (2015). Development of professional behavior codes based on organizational values and psychology, International Conference on Research in Behavioral and Social Sciences. Institute of Idea Managers of the capital of Ilia and sponsored by Civilica. persian
- Benesbordi, A., Nazari torshizi, A., Moayed, N. (2019). Evaluating the ethical attitudes of athlete students: The role of religiosity, gender and type of sport. *Research on Educational Sport*, 7(17), 138-158. doi: 10.22089/res.2019.6592.1568. Persian
- Bazerman, M. H., & Sezer, O. (2016). Bounded awareness: Implications for ethical decision making. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 136, 95-105.

5. Carvalho, H. M., Gonçalves, C. E., Collins, D., & Paes, R. R. (2018). Growth, functional capacities and motivation for achievement and competitiveness in youth basketball: an interdisciplinary approach. *Journal of sports sciences*, 36(7), 742-748.
6. Farzaneh, A., Ravaghi, H., & Fanaei, A. (2020). The Ethical Framework for Policy-making of Universal Health Coverage: A Systematic Review. *Journal of Clinical & Diagnostic Research*, 14(3), 1-10.
7. Ford, R. C., & Richardson, W. D. (1994). Ethical decision making: A review of the empirical literature. *Journal of business ethics*, 13(3), 205-221.
8. Ghorbani M. H., Amiri-Moghaddam M., & Zareian H. (2019). Identification and Formulation of a Model of Ethical Values in Iranian Sport. *Research on Educational Sport*. 7 (17), 277-304. In Persian
9. Hudson, J. (1997). Ethical leadership: The soul of policy making. *Journal of school leadership*, 7(5), 506-520.
10. Iphofen, R. (2011). Ethical decision making in qualitative research. *Qualitative Research*, 11(4), 443-446.
11. Latta, G. F., Clotey, E., Dugan, M., & Chikeze, M. (2020). Developing Ethical Leaders: Innovations in Promoting Ethical Decision-making, I sing Discretionary Power & Overcoming Immunity to Moral Integrity. *Journal of Leadership, Accountability and Ethics*, 17(2), 73-87.
12. McCarrick, D., Brewer, G., Lyons, M., Pollet, T. V., & Neave, N. (2020). Referee height influences decision making in British football leagues. *BMC psychology*, 8(1), 1-10.
13. McManus, J. (2019). Ethical Considerations & the Practice of Tanking in Sport Management. *Sport, Ethics and Philosophy*, 13(2), 145-160.
14. Moghimi, M., & Ghafari, R. (2016). Ethics in government: ethnomatizing ethics in government organizations. *Public Management Research*, 9 (33), 35-59. Persian
15. Savarinikoo, P., Asefi, A. (2019). Identify the functions of sports clubs in institutionalizing ethics in athletes. *Research in educational sports*, 7(17), 121-38. In Persian
16. Rabiee Mandejin M.R. (2019). Model of the Role of Moral Tension in the Professional Athletes' Burnout. *Sport Psychology Studies*, 8(29), 137-50. In Persian
17. Savari Niko, P., & Asefi, A. A. (2019). Identifying the functions of sports clubs in institutionalizing ethics in athletes. *Research in Educational Sports*, 7 (17), 121-138. Persian.
18. Schneider RC. (2010). Developing moral sport policies through act-utilitarianism based on Bentham's hedonic calculus. *Sport Management International Journal*, 6(2), 95-106.
19. Schwartz, M. S. (2016). Ethical decision-making theory: An integrated approach. *Journal of Business Ethics*, 139(4), 755-776.
20. Senathip, T., Mujtaba, B. G., & Cavico, F. J. (2017). Policy-Making Considerations for Ethical and Sustainable Economic Development. *Economy*, 4(1), 7-14.
21. Shaw, M. L., & Plapinger, E. (2000). Ethical guidelines. *Disp. Resol. Mag*, 7, 14.

ارجاع‌دهی

عیوضی، میثم؛ امیرکبیری، علیرضا؛ حق‌شناس‌کاشانی، فریده؛ و ربیعی مندجین، محمدرضا. (۱۴۰۰). شناسایی و تحلیل عوامل خط‌مشی‌گذاری اخلاق ورزشی. *مطالعات روان‌شناسی ورزشی*، ۱۰(۳۸)، ۶۹-۸۸.
شناسه دیجیتال: 10.22089/SPSYJ.2021.10145.2123

Eyvazi, M; Amirkabiri, A. R; Haghshenas Kashani, F; & Rabiee Mandjin, M. R. (2022). Identifying and Analyzing the Factors of Sports Ethics Policy-Making. *Sport Psychology Studies*, 10(38), 69-88. In Persian. DOI: 10.22089/SPSYJ.2021.10145.2123

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

